

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

240

Vragen van het lid **Gijs van Dijk** (PvdA) aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *toegang tot de gemeentelijke schuldhulpverlening* (ingezonden 18 september 2018).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Ark** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 10 oktober 2018).

Vraag 1

Bent u bekend met het vervolgonderzoek van de Nationale ombudsman over de toegang tot de gemeentelijke schuldhulpverlening?¹

Antwoord 1

Begin 2018 publiceerde de Nationale ombudsman het onderzoek «Een open deur?» over toegang tot gemeentelijke schuldhulpverlening. Rond die tijd publiceerde ook de Inspectie SZW haar bevindingen over toegang tot schuldhulpverlening.² De resultaten van deze onderzoeken zijn onder meer gebruikt om de brede schuldenaanpak vorm te geven, die ik de Tweede Kamer eind mei aanbood.³ U verwijst naar het recente rapport «Een open deur? Het vervolg», waarin de Nationale ombudsman de stand van zaken over toegang tot schuldhulpverlening opmaakt. Ik heb met veel belangstelling van dit vervolgonderzoek kennisgenomen.

Vraag 2

Vindt u ook dat de gemeentelijke schuldhulpverlening laagdrempelig en breed toegankelijk dient te zijn? Zo ja, wat is uw reactie op de conclusie dat dit niet bij alle schuldhulpverlening het geval is?

Antwoord 2

Het kabinet vindt dat iedereen met (dreigende) problematische schulden toegang moet hebben tot hulp. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de toegang en de kwaliteit van de schuldhulpverlening aan hun inwoners. De Nationale ombudsman concludeert dat de meeste gemeenten een positieve ontwikkeling doormaken. Een groot deel van de geënquêteerde gemeenten is toegankelijk voor nieuwe aanvragers. Zij kunnen binnen enkele weken

¹ <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/2018/schuldhulpverlening-van-gemeenten-nog-niet-op-orde>

² TK2017–2018 24 515 nr. 412 en 426

³ TK2017–2018 24 515 nr. 431

terecht. Weigeringsgronden lijken minder vaak en minder strikt te worden toegepast dan vroeger. Dit past bij mijn beeld dat gemeenten echt aan het investeren zijn in betere schuldhulpverlening. Maar de Ombudsman heeft ook zorgen over het voortijdig uitvallen in het toegangsproces, onvoldoende toegang voor zelfstandigen, de beschikkingen op aanvragen voor schuldhulpverlening en het gebrek aan exacte cijfers. Gemeenten zijn aan zet om de toegang verder te verbeteren. Om dat te ondersteunen ontvangen de 251 gemeenten die aan het onderzoek hebben meegedaan van de Ombudsman een individuele terugkoppeling van de resultaten. De aandachtspunten zijn overigens herkenbaar en worden ook al opgepakt in de brede schuldenaanpak en het interbestuurlijk programma.⁴

Vraag 3

Vindt u het ook onwenselijk dat er te weinig gegevens bekend zijn over het toegangsproces tot de gemeentelijke schuldhulpverlening en de wijze van registreren bij gemeenten? Bent u het met de Nationale ombudsman eens dat u ook een verantwoordelijkheid heeft om minimumeisen, over bijvoorbeeld aanmeldingsfasen, op te stellen ten aanzien van de te registreren gegevens door gemeenten?

Antwoord 3

Gemeentelijke schuldhulpverlening wordt op verschillende manieren gemonitord. Een goed voorbeeld zijn de jaarverslagen van de NVVK.⁵ Ik ben het met de Nationale ombudsman eens dat om de kwaliteit van de schuldhulpverlening verder te verhogen, betere registratie wenselijk is. Om dit te faciliteren subsidieer ik bijvoorbeeld de Benchmark Armoede&Schulden die Divosa met en voor gemeenten maakt.⁶ Verder richt één van de acties uit de brede schuldenaanpak zich op de vraag hoe informatie over problematische schulden op landelijk niveau verbeterd kan worden door verschillende registers en bronnen met gegevens te combineren. Het CBS voert deze actie uit.

Vraag 4

Wat is uw oordeel dat met bijna 30% van de mensen, die zich voor schuldhulpverlening hebben aangemeld, geen intakegesprek plaatsvindt? Geeft dit niet een enorm risico dat deze mensen, met hun schuldproblematiek, weer uit het zicht raken? Vindt u ook dat iedereen die zich aanmeldt voor schuldhulpverlening ten minste een intakegesprek dient te hebben? Bent u bereid om dit samen met de gemeenten te realiseren?

Antwoord 4

De Nationale ombudsman roept gemeenten op te kijken naar de oorzaken van en de oplossingen voor de uitval in het toegangsproces. Daartoe ontvangen de deelnemende gemeenten een individuele terugkoppeling van de resultaten. Ik vind dat een goede aanpak. De uitkomsten zijn breed verspreid en opgepakt door bijvoorbeeld VNG, zodat ook de andere gemeenten hun dienstverlening kunnen vergelijken met de aanbevelingen van de Nationale ombudsman. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de toegang en de kwaliteit van de schuldhulpverlening aan hun inwoners. Mijn rol is te faciliteren dat de inzichten van de Nationale ombudsman worden benut voor landelijke kennisontwikkeling, professionalisering en kennisuitwisseling. Daarvoor staan kennis- en ontwikkelprogramma's zoals Schouderse Eronder⁷ ter beschikking.

Vraag 5

Constaterende dat, in antwoorden op eerdere Kamervragen⁸, u heeft aangegeven met gemeenten in gesprek te gaan over de toegang van zelfstandigen tot de schuldhulpverlening, heeft dit al plaatsgevonden? Zo ja, welke concrete maatregelen heeft u naar aanleiding hiervan al genomen?

⁴ <https://www.interbestuurlijkprogramma.nl/>

⁵ Vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren (NVVK): <http://jaarverslag2017.nvvk.eu/>

⁶ <https://www.divosa-benchmark.nl/actueel/#/>

⁷ <https://www.schouderseeronder.nl/>

⁸ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2017–2018, nr. 2557

Bent u het verder met de Nationale ombudsman eens dat het «dringend noodzakelijk is dat gemeenten gespecialiseerde schuldhulp aan zelfstandigen gaan inhuren of zelf gaan aanbieden»?

Antwoord 5

Net zoals de Nationale ombudsman verwacht ik van gemeenten dat zij de toegang tot schuldhulpverlening voor zelfstandigen op korte termijn verbeteren. Deze ambitie is niet nieuw en al onderdeel van gemeentelijk en rijksbeleid. Gemeenten investeren in de kwaliteit van schuldhulpverlening. Het Interbestuurlijk Programma en de extra middelen die het kabinet ter beschikking heeft gesteld voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede helpen daarbij. Ook in de landelijke ondersteuning is er aandacht voor schuldhulpverlening aan zelfstandigen in de vorm van een werkwijzer, een module, workshops en masterclasses. Het Ministerie van SZW heeft daarnaast digitale communicatie beschikbaar die laat zien hoe gemeenten schuldhulp aan ondernemers kunnen organiseren en welke organisaties daarbij kunnen helpen.⁹

Ik ben bereid om samen met gemeenten de kennis over schuldhulpverlening aan zelfstandigen verder te verbeteren. Daarover zijn mijn medewerkers in gesprek met (vertegenwoordigers van) gemeenten. Ik wil daarbij voortbouwen op de goed lopende en breed gedragen programma's Schouders Eronder en Vakkundig aan het Werk.¹⁰

⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2017/09/29/ondernemend-uit-de-schulden-gemeenten-bieden-hulp>

¹⁰ <https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/preventie/werk/schuldhulpverlening-en-armoedebestrijding/>